

ФІЛОСОФІЯ І ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЇ

УДК 159.9.072:373.2.015.3](438)
DOI: 10.33989/2226-4051.2019.19.169749

Teresa Janicka-Panek, Łodzi
ORCID: 0000-0001-7526-9002

ZNACZENIE DIAGNOZY PRZEDSZKOLNEJ W PRACY PEDAGOGICZNEJ NAUCZYCIELA

Dojrzałość szkolna, warunkująca gotowość szkolną, to osiągnięcie przez dziecko takiego stopnia rozwoju umysłowego, emocjonalnego, społecznego i fizycznego, jaki umożliwia mu udział w życiu szkolnym i opanowanie treści programowych klasy pierwszej. Dojrzałość szkolna zależy od warunków bytowych dziecka, wykształcenia rodziców, wychowania przedszkolnego, zdolności dziecka i jego zdrowia. Jest uwarunkowana wieloczynnikowo. Absolwenci polskich przedszkoli podlegają diagnozie przedszkolnej, wykonywanej dwukrotnie: w październiku i maju danego roku szkolnego. To podwójne badanie ma na celu dostrzeżenie tempa rozwoju dziecka, jako sześciolatka w grupie starszych przedszkolaków oraz przewidywanie jego postawy jako ucznia w pierwszej klasie. W artykule opisano wyniki badań wstępnych. Dla pełnej diagnozy należałoby uzyskane wyniki porównać z efektami zbadanymi w maju 2019 roku, co z pewnością nastąpi.

Słowa kluczowe: *sześciolatki, diagnoza przedszkolna, wspomaganie, dojrzałość szkolna, gotowość szkolna, nauczyciel przedszkola.*

Przygotowanie dziecka do rozpoczęcia nauki w szkole opisują dwa terminy: dojrzałość szkolna i gotowość szkolna. **Celem badań było poznanie wiedzy i umiejętności dzieci sześciolatków na początku roku przedszkolnego.**

Jak twierdzi B. Wilgocka-Okoń (2003) «Dojrzałość szkolna, gotowość szkolna, przygotowanie do szkoły – to terminy używane raczej zamiennie i to zarówno u nas, jak i w innych krajach» (Wilgocka-Okoń, 2003, s. 10). Rozumienie istoty mechanizmów procesów dojrzewania oraz roli w procesie rozwojowym stanowi podstawę do rozróżnienia tych pojęć.

Barbara Wilgocka-Okoń uważa, że «podstawę zróżnicowania tych pojęć może stanowić zarówno rozumienie samego procesu

dojrzewania, jak też roli uczenia się w procesie rozwojowym. W pierwszym przypadku wychodzi się z założenia, że dokonujące się w dziecku zmiany rozwojowe mają charakter spontaniczny i wiążą się z dojrzwaniem. Kierowanie rozwojem przypisuje się tu złożonemu mechanizmowi biologicznemu, jakim jest dojrzwanie. Dojrzałość zaś traktuje się jako moment charakteryzujący się wrażliwością na oddziaływania zewnętrzne, które mogą modyfikować i kierunek, i dynamikę zmian, jakie zachodzą w rozwoju.

W drugim przypadku zakłada się, że istnieje możliwość ćwiczenia, kształtowania pewnych właściwości dziecka, stwarzająca szansę osiągnięcia dojrzałości szkolnej. Tu, więc zwraca się uwagę na moment «przygotowania» czy «gotowości» do podjęcia zadań szkolnych. «Gotowość» nie jest stanem, na który wystarczy po prostu czekać, ale trzeba ją wykształcać» (Wilgocka-Okoń, 1998, s. 11).

W definicji B. Wilgockiej-Okoń, «dojrzałość szkolna to osiągnięcie przez dziecko takiego stopnia rozwoju intelektualnego, społecznego i fizycznego, jaki jest niezbędny do sprostanania wymaganiom szkoły» (Wilgocka-Okoń, 2003, s. 13).

Stefan Szuman podkreśla, że, «...dojrzałość szkolna to osiągnięcie takiego poziomu rozwoju fizycznego, społecznego i psychicznego, który je czyni wrażliwym i podatnym na systematyczne nauczanie i wychowywanie w klasie pierwszej» (Waszkiewicz, 1991, s. 19). Osiągnięcie takiego stopnia rozwoju uwarunkowane jest przez wiele czynników. Przychodząc na świat, dziecko dysponuje już pewnymi zadatkami wrodzonymi. Na dalszy ich rozwój wpływ mają zarówno dorośli, którzy dziecko wychowują i uczą, jak również grupy rówieśników, z którymi dziecko bawi się i współdziała.

Dziecko dojrzałe do szkoły osiąga niektóre właściwości, które pozwalają mu podołać obowiązkom i zadaniom stawianym przez szkołę.

Dojrzałość szkolna nie jest «uwarunkowana biologicznie etapem samorzutnego rozwoju» (Wilgocka-Okoń, 1972, 4, s. 40).

Nie ma zasadniczych kontrowersji, co do dziedzin, których rozwój powinien być brany pod uwagę przy ocenie dojrzałości szkolnej. Jednakże wymagany poziom rozwoju, jaki można by uznać za niezbędny do osiągnięcia dojrzałości szkolnej, jest bardzo trudny do ustalenia. Coraz częściej wyrażane są wątpliwości, czy poziom ten

można określić jednoznacznie w sposób ogólny; dominuje przekonanie, że tak nie jest.

Wiek, w jakim dziecko powinno rozpoczynać naukę w szkole, zależy od warunków, w jakich przebywa dziecko w okresie przedszkolnym oraz od organizacyjnej struktury szkoły, jej programu i stosowanych metod dydaktyczno-wychowawczych.

Dojrzałość szkolna może być ujmowana:

1) w aspekcie statycznym – jako efekt etapu rozwoju, przypadającego na wiek rozpoczynania obowiązku szkolnego,

2) w aspekcie dynamicznym – jako proces długotrwałych zmian w rozwoju psychofizycznym dziecka, prowadzący do momentu pozwalającego podjąć naukę szkolną.

W ocenie faktu, czy dziecko jest już dojrzałe do nauki szkolnej, należy brać pod uwagę to, czy osiągnęło ono już gotowość rozwojową (stan przygotowania jednostki do wykonywania jednej lub więcej czynności) do ćwiczenia pewnych sprawności i umiejętności, a także to czy osiągnęło już w rezultacie uprzedniego uczenia się, pewien poziom rozwoju określonych funkcji psychicznych. Analiza retrospektywna dowodzi, że zmieniały się kryteria oceny dojrzałości i gotowości szkolnej.

Kryteria gotowości szkolnej – ujęcie retrospektywne

W badaniach nad dojrzałością starano się ustalić, jakie właściwości rozwojowe dziecka należy brać pod uwagę przy ocenie dojrzałości szkolnej. Najczęściej wymieniane wcześniej komponenty dojrzałości to:

1) dojrzałość fizyczna

- wzrost i ciężar ciała,
- sprawność motoryczna,
- funkcje zmysłów,
- stan zdrowia,

2) dojrzałość umysłowa

- rozumienie symboliki,
- orientacja w świecie,
- operacje myślowe – ujmowanie związków przyczynowo-skutkowych,
- analiza wzrokowa i słuchowa,

- opanowanie mowy, słownik czynny i bierny, pamięć i uczenie się,
  - koncentracja uwagi,
  - koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- 3) dojrzałość społeczna
- poczucie obowiązku, podporządkowanie się poleceniom,
  - nawiązywanie kontaktów społecznych,
  - zbiorowe współdziałanie,
  - samopoczucie w grupie,
- 4) dojrzałość emocjonalna
- kierowanie i kontrolowanie uczuciami,
  - formy przejawiania i uzewnętrzniania uczuć,
  - zmiany w nasilaniu uczuć,
- 5) dojrzałość wolicjonalna
- wytrzymałość w pracy, celowa działalność,
  - podejmowanie inicjatyw,
  - doprowadzenie podjętych zadań do końca.

Tak rozumiana dojrzałość szkolna jest „sumą cech psychicznych i fizycznych, które dziecko powinno posiadać” (Waszkiewicz, 1991).

Początkowo przypuszczano, że do uzyskiwania zadowalających postępów w szkole wystarczy dziecku odpowiedni poziom rozwoju umysłowego, wyrażający się w mierzonym testami i odpowiadającym co najmniej normie ilorazie inteligencji. Okazało się jednak, że tak nie jest. Niekiedy dzieci wykazujące się ilorazem inteligencji wyższym niż przeciętny, nie czynią w szkole zadowalających postępów, lecz po prostu dlatego, że są niedojrzałe do rozpoczęcia nauki. Stosunkowo wcześnie dostrzeżono, że oprócz odpowiednio wysokiego poziomu inteligencji niezbędne w uczeniu się szkolnym są: umiejętność dowolnego (intencjonalnego) koncentrowania uwagi na przedmiocie, wytrwałość wyrażająca się w podejmowaniu i odpowiednio długim trwaniu jednokierunkowych wysiłków zmierzających do realizacji wyznaczonego celu, gotowość do wykonywania zadań na polecenie, umiejętność korzystania ze wskazówek kierowanych do grupy, zdolność uczestniczenia w zajęciach zespołowych itd. Istotną rolę pełnią ponadto poczucie obowiązku i ogólne zdyscyplinowanie, wyrażające się w umiejętności podporządkowania się panującemu regulaminowi.

Nauczanie szkolne opiera się na tym, czego dziecko nauczyło się, w szerokim rozumieniu tego pojęcia, w okresie poprzedzającym wiek szkolny. Zasób wiadomości, bogactwo słownictwa, doświadczenia społeczne i kulturowe – to wszystko, zdobyte przez dziecko w wyniku własnej aktywności oraz celowego, przemyślanego oddziaływania dorosłych, stanowi podstawę, na której opiera się dalsza nauka w szkole. Zachowana tutaj ciągłość oddziaływań ma wielką wartość, ponieważ w jej wyniku próg szkolny nie jest dla dziecka zbyt wysoki.

Dziecko nie poddawane żadnym świadomym oddziaływaniom wychowawczym, czy to w domu, czy w przedszkolu, czy też w oddziale przedszkolnym, aż do momentu pójścia do szkoły, może napotykać wiele trudności w początkowym okresie nauki szkolnej.

Należy pamiętać, że dopiero od roku szkolnego 2004/2005 zerówka stała się obowiązkowa dla wszystkich dzieci 6-letnich (Ustawa z 27 czerwca 2003).

Diagnoza przedszkolna

Termin *diagnoza* pochodzi od greckiego słowa *diagnosis* oznacza rozpoznanie, rozróżnienie, osądzenie. Najczęściej jednak oznacza rozpoznanie jakiegoś przedmiotu, osoby, sytuacji, zdarzenia, zjawiska w celu zdobycia o nim jak najdokładniejszych informacji i przygotowania działań o charakterze polepszającym. Wyróżnia się trzy rodzaje diagnozy, a mianowicie diagnozę lekarską, psychologiczną i pedagogiczną. Wincenty Okoń diagnozę rozumie jako rozpoznanie jakiegoś obiektu, zdarzenia czy jakiejś sytuacji w celu zdobycia dokładnych informacji i przygotowania się do działań melioracyjnych (Okoń, 2005, s. 53). Wojciech Pomykało definiuje ją jako rozpoznanie istoty rzeczy i uwarunkowań złożonego przypadku na podstawie jego objawów oraz ich krytyczne opracowanie na drodze rozumowania według znajomości ogólnych prawidłowości dotyczących danej dziedziny. W roku 2009, wraz z reformą systemu edukacji, termin «diagnoza przedszkolna» wprowadzono do podstawy programowej wychowania przedszkolnego (Pomykało, 1993, s. 99).

Warto nadmienić, iż określenie «diagnoza przedszkolna», inaczej «diagnoza dojrzałości przedszkolnej», twórcy podstawy programowej zastosowali po to – jak wyjaśnia Edyta Gruszczyk-Kolczyńska – by nie utożsamiać jej z «dojrzałością szkolną»,

terminem, którym operują głównie specjaliści poradni psychologiczno-pedagogicznych w stosunku do dzieci i młodzieży (Gruszczyk-Kolczyńska, 2008, s. 33). Swoiste, chociaż nie nowe zadania nauczycieli przedszkoli, są więc podstawą działań instytucji wspierających rozwój dzieci i przygotowanie ich do szkoły, wpisując się, tym samym w strategię wychowania przedszkolnego.

Poznanie dziecka – jego potrzeb, możliwości, zainteresowań, jest istotnym kierunkiem w pracy nauczyciela, warunkuje właściwe podejście do planowania i prowadzenia pracy pedagogicznej. Wymaga wypracowania pewnych koncepcji w zakresie zdobywania i gromadzenia informacji o rozwoju dziecka.

Diagnozowanie osiągnięć rozwojowych i aktywności edukacyjnej dzieci jest istotnym elementem w pracy pedagogicznej nauczyciela. Analiza i ocena rozwoju towarzyszy dziecku w całym procesie edukacji przedszkolnej, ale na zakończenie tego etapu nauczyciele zobowiązani są do oceny stopnia dojrzałości w kontekście podjęcia przez dziecko nauki w szkole.

Celem diagnozy przedszkolnej, jak wynika z dokumentów programowych jest, obok gromadzenia informacji, wspieranie dzieci napotykających trudności, poprzez opracowanie indywidualnego programu wspomaganie i korygowanie rozwoju dziecka, który będzie realizowany w roku poprzedzającym rozpoczęcie nauki w szkole podstawowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej).

Właściwe działanie nauczyciela, po dokonaniu diagnozy, oznacza przede wszystkim dobór odpowiedniej strategii wychowawczej i systematyczną pracę z dzieckiem.

Informacje o dziecku można uzyskać:

- obserwując zachowania w różnych sytuacjach: zabawy spontaniczne, manipulacyjne, ruchowe, kiedy dziecko jest nie skrępowane obecnością dorosłego;
- obserwując działania dzieci z udziałem nauczyciela: reakcja na obecność dorosłego, stosunek do zadań, motywacja, zasób wiadomości, metody pracy dziecka;
- analizując wytwory działalności dziecka: rysunki, konstrukcje, układanki, które informują o emocjach dziecka, pozycji w rodzinie, wiedzy o świecie, usprawnieniu motorycznym, charakterze, rozwoju intelektualnym;

- analizując wypowiedzi dziecka, udzielanie pomocy innym, co jest źródłem informacji o rozwoju języka;

Gromadzenie danych i informacji do diagnozy uzupełniamy rozmową z rodzicami, wywiadem, testem.

Diagnoza przedszkolna, rozumiana jako rozpoznanie gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole, oznacza rozpoznanie poziomu jego rozwoju we wszystkich sferach: emocjonalno-społecznej, intelektualnej, fizycznej oraz prognozowanie, czy będąc na danym etapie rozwojowym, dziecko sprosta wymogom szkolnym.

Niektóre dzieci dość łatwo przystosowują się do wymagań nowego środowiska, dla innych pójście do szkoły wiąże się z wieloma trudnościami, wszystkie – stają przed zwiększonym wysiłkiem adaptacyjnym, wymagającym przystosowania się do innego trybu życia i nowej roli.

Diagnoza przedszkolna stanowi podstawę opracowania indywidualnych programów wspomaganie i korygowania rozwoju dziecka. Wiedza nauczyciela o dziecku: jego możliwościach, potrzebach, zainteresowaniach i predyspozycjach pozwala na prawidłowe skonstruowanie dokumentu, który może ulegać modyfikacji w zależności od stopnia dziecięcego rozwoju.

Diagnoza, bowiem nie kończy się w momencie jej postawienia, ale weryfikowana jest podczas całego procesu edukacyjnego.

W rozważaniach o diagnozie przedszkolnej, jak pisze E. Koźniewska, nie może zabraknąć refleksji nad jej podstawowym celem, jakim jest dobro dziecka. Troska o nie wyraża się we wrażliwości nauczyciela na potrzeby dziecka, w szacunku i podmiotowym traktowaniu, unikaniu «etykietek», stereotypowych sądów i ujemnych ocen rodziny dziecka (Koźniewska, 2009).

Wyniki badania dojrzałości szkolnej sześciolatków (25 dzieci, 2018 rok)

Badanie wstępne diagnostyczne zostało przeprowadzone w październiku 2018 roku (kolejne będzie zrealizowane w maju 2019 r. w celu wyłonienia postępów każdego dziecka, określenia tempa rozwoju, prognozowania rozwoju w klasie pierwszej na tej podstawie). Diagnozą objęta została 25 osobowa grupa dzieci sześciolatków; wykorzystano arkusz diagnozy załączony do Programu

Wychowania Przedszkolnego «Wokół Przedszkola»
(M. Kwaśniewska, J. Lendzion, W. Żaba-Żabińska).

Diagnoza odbyła się na podstawie obserwacji dzieci w codziennych sytuacjach, na podstawie rozmów, konkretnych działań podczas zajęć dydaktycznych oraz zadań z wykorzystaniem pomocy edukacyjnych.

Zadania w arkuszu określają rozwój dziecka w pięciu warstwach;

BIOLOGICZNA (sprawność ruchowa, sprawność rąk, świadomość zagrożeń, dbałość o zdrowie, lateralizacja (stronność ciała)).

PSYCHOLOGICZNA (sposobienie wzrokowe, koordynacja wzrokowo-ruchowa (przygotowanie do pisania, próby pisania), słownictwo i poprawność językowa (język polski) sposobienie słuchowe, elementy nauki czytania, mowa – język obcy nowożytny, wiadomości ogólne, wiadomości i pojęcia matematyczne, pamięć: słuchowa, wzrokowa i ruchowa, uwaga.

SOCJOLOGICZNA (wiadomości ogólne, stosunek do norm, stosunek do dorosłych, stosunek do rówieśników, rozwój emocjonalny, asertywność, tolerancja, samoobsługa, samodzielność).

KULTUROLOGICZNA (sztuki piękne i architektura, ekspresja plastyczna, ekspresja muzyczna, teatr i film, estetyka otoczenia, technika).

DUCHOWA (świat wartości, wzorce osobowościowe, poczucie własnej wartości i sprawstwa, wrażliwość moralna).

Każdy sześciolatek mógł w sumie uzyskać 174 punkty (skala do oceny: 0, 1 lub 2 punkty).

Kryteria interpretacji wyniku:

wysoki 174 p. – 132 p. (dziecko jest gotowe do podjęcia obowiązków szkolnych),

przeciętny 131 p. – 88 p. (dziecko można uznać za gotowe do podjęcia obowiązków szkolnych). Konieczne są jednak działania wspomagające sfery rozwoju dziecka, w zakresie których wykryto trudności,

niski poniżej 88 p. (dziecko nie jest jeszcze gotowe do podjęcia obowiązków szkolnych). Wymaga specjalistycznych badań w poradni

psychologiczno-pedagogicznej i podjęcia działań terapeutycznych. Sprawdzano również lateralizację.

Wyniki diagnozy wstępnej sześciolatek:

Poziom *wysoki* osiągnęło 13 osób, *przeciętny* 10-osób, a *niski* 2 osoby. Najwyższy osiągnięty wynik to 160 punkty, powyżej 150 punktów uzyskały cztery osoby.

Poziom rozwoju	Warstwa biologiczna	Warstwa psychologiczna	Warstwa socjologiczna	Warstwa kulturologiczna	Warstwa duchowa
wysoki	26 p.–20 p.	79 p.–60 p.	49 p.–37 p	12 p.–10 p.	8 p.–7 p
przeciętny	19 p.–14 p.	59 p.–40 p	36 p.–25 p.	9 p.–6 p.	6 p.–5 p.
Niski	< 14 p.	< 40 p.	<25 p.	< 6 p.	< 5 p.
Punkty uzyskane przez badane dzieci	490 p.	1486 p.	1009 p.	222 p.	134 p.

Po szczegółowym przeanalizowaniu danych w obrębie wszystkich obszarów wynika, że dzieci najbardziej potrzebują wsparcia w umiejętności podziału słów na głoski oraz układaniu wyrazów z liter (synteza). Dużą trudność sprawiło dzieciom ułożenie opowiadania na podstawie obrazków. Z zakresu wiedzy na temat swojego pochodzenia i wiadomości ogólnych najwięcej problemu nadal sprawia pytanie o adres zamieszkania i zajęcia, które wykonują rodzice. Z wiadomości dotyczących Polski, nie wszyscy znają stolicę, godło oraz najdłuższą rzekę. Badane sześciolatki mylą stronę swojego ciała, co oznacza, że potrzebują jeszcze wielu ćwiczeń z tego zakresu.

Obszar przygotowujący do nauki czytania i pisanie wymaga intensywnych ćwiczeń w zakresie rysowania szlaczków, a przede wszystkim odpowiedniego kierunku w pisaniu liter i cyfr. W zakresie sprawności rąk największą słabością jest umiejętność sznurowania butów, co daje sygnał do intensywnych ćwiczeń. W warstwie kulturologicznej dzieci mają problem w rozróżnianiu dzieł malarskich, rzeźbiarskich i architektonicznych. Warto podjąć z sześciolatekami projekty edukacyjne z tego zakresu, co stanowi konkretną wskazówkę dla nauczycieli. Wiele cennych doświadczeń mogą dostarczyć dzieciom lekcje muzealne i wycieczki.

Znaczna część dzieci miała kłopot, aby wymienić swoje mocne strony i sposób ich wykorzystania w życiu, a także wymienić osoby godne naśladowania. Dzieci potrzebują doświadczeń społecznych, by odkrywać i poznawać swoje emocje oraz upodobania. Duże znaczenie w tym zakresie może mieć kształcenie literackie.

Poziom dojrzałości szkolnej dzieci sześcioletnich w badanym przedszkolu jest zróżnicowany, zależny od tempa rozwoju (czynniki wrodzone) i oddziaływania środowiska (wpływy społeczne, o znaczeniu których pisał Lew Wygotski). Nauczyciel powinien stosować pracę w grupach, tworzyć warunki do prowadzenia dziecięcych negocjacji, dzielenia się materiałami i urządzeniami, podejmowania decyzji. Z pewnością wyniki diagnozy wstępnej dają impuls do refleksji zawodowej (Marusiniec, 2012).

Od dojrzałości szkolnej dziecka zależy jakość jego szkolnego startu. Przekroczenie progu szkolnego oznacza dla dziecka wejście w nową, skomplikowaną sytuację. Stopniowe zwiększanie wymagań stawia je przede wszystkim przed modyfikacją zachowania. Zmiany te mogą służyć jego dalszemu rozwojowi poznawczemu oraz społecznemu. Wymagania stawiane dziecku nie mogą jednak przekraczać jego możliwości psychofizycznych.

Bibliografia

- Gruszczyk-Kolczyńska, E. (2008). *Komentarz do podstawy programowej wychowania przedszkolnego*. W *Podstawa programowa z komentarzami* (T. 1). Warszawa: MEN.
- Koźniewska, E. (2009). *Diagnoza od A do Z, czyli od wyboru metody po plan wspierania*. W *Doradca Dyrektora Przedszkola*, 5.
- Marusiniec, M. M. (2012). *Zawodowa refleksja przyszłego nauczyciela klas początkowych: teoria i praktyka kształtowania*. (Rozprawa doktora nauk pedagogicznych). Przykarpacki Państwowy Uniwersytet im. Wasyla Stefanika, Iwano-Frankowsk.
- Okoń, W. (2005). *Nowy słownik pedagogiczny*. Warszawa: Żak.
- Pomykało, W. (1993). *Encyklopedia Pedagogiczna*. Warszawa: Fundacja Innowacja.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*. (2009). Dz. U., 4, poz. 17.
- Ustawa z 27 czerwca 2003 r. o systemie oświaty*, art. 22, ust. 2.
- Waszkiewicz, E. (1991). *Stymulacja psychomotorycznego rozwoju dzieci 6-8-letnich*, Warszawa: WsiP.
- Wilgocka-Okoń, B. (1972). *Dojrzałość szkolna dzieci a środowisko*. Warszawa: PWN.
- Wilgocka-Okoń, B. (1998). *Dojrzałość szkolna czy dojrzałość szkoły – dylematy progu szkolnego*. W D. Klaus-Stańska, M. Suświłło (Red.). *Dylematy wczesnej edukacji*. Olsztyn: WSP.
- Wilgocka-Okoń, B. (2003). *Gotowość szkolna dzieci sześcioletnich*, Warszawa: Wyd. Akad. „ŻAK”.

Тереза Яницка-Панек

ЗНАЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ДОШКІЛЬНЯТ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Шкільна зрілість, що визначає шкільну готовність, – це досягнення дитиною ступеня розумового, емоційного, соціального та фізичного розвитку, що дозволяє йому брати участь у шкільному житті й освоювати зміст програми першого класу. Шкільна зрілість залежить від умов життя дитини, освіти батьків, дошкільної освіти, здібностей і здоров'я дошкільника. Вона є багатофакторним феноменом. Випускники польських дитячих садків підлягають діагностиці, яка проводиться двічі: у жовтні та травні поточного навчального року. Подвійне дослідження має на меті простежити темпи розвитку шестирічної дитини в групі старших дошкільнят і передбачити його ставлення як учня першого класу. У статті описано результати попередніх випробувань. Для повного діагнозу представлені у статті результати мають бути зіставлені з ефектами, отриманими пізніше, у травні 2019 року, що складатиме предмет обговорення в інших наукових статтях.

Ключові слова: шестирічні діти, дошкільна діагностика, підтримка, шкільна зрілість, шкільна готовність, вихователь дитячого садка.

Teresa Janitska-Panek

THE IMPORTANCE OF DIAGNOSTICS PRESCHOOLERS IN THE PEDAGOGICAL ACTIVITIES OF THE TEACHER

School maturity, which determines school readiness, is the child's achievement of the degree of mental, emotional, social and physical development that allows him to participate in school life and to master the content of the first class curriculum. School maturity depends on the living conditions of the child, the education of parents, pre-school education, the abilities and health of the pre-school child. It is a multifactor phenomenon. Graduates of Polish kindergartens are subject to a diagnosis, which is conducted twice: in October and May of the current academic year. The double study aims to trace the pace of development of a six-year-old child. In addition to collecting information, pre-school diagnostics allows the teacher to develop an individual program for support and correction of the development of the child before school, choose the right educational strategy for systematic work.

The article describes the results of previous tests obtained by the following methods: monitoring the behavior of children in different situations and their activities with the teacher; child product and language product analysis; conversation with parents; interview; testing the biological, psychological, social, cultural and spiritual development of the child. After a detailed analysis of the results, it turned out that children most need support in the synthesis of words, creating stories in pictures, drawing lines. Actual knowledge about the place of residence, activity of parents, about Poland remains. Preschoolers confuse body parts, paintings, sculptures, and architectural works, and also need social experience to learn about their emotions and preferences. For the complete diagnosis presented in the article, the results should be compared with the effects received later in May 2019, which will be the subject of further discussion in scientific articles.

Keywords: six-year-olds, preschool diagnosis, support, school maturity, school readiness, kindergarten educator.

Одержано 10.11.2018 р.